

ASKOLAN
ESIOPETUKSEN
OPETUSSUUNNITELMA

SISÄLTÖ

1. ASKOLAN ESIOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA	4
2. ESIOPETUKSEN TEHTÄVÄ JA YLEISET TAVOITTEET	4
2.1 Esiopetuksen järjestäminen	4
2.2 Esiopetuksen tehtävä osana oppimisen polkua	5
2.3 Esiopetuksen arvoperusta	5
2.4 Oppimiskäsitys	6
2.5 Laaja-alainen osaaminen esiopetuksessa	6
3. KASVUA JA OPPIMISTA TUKEVA TOIMINTAKULTTUURI	8
3.1 Toimintakulttuurin kehittäminen	8
3.2 Oppimisympäristö	9
3.3 Yhteistyö esiopetuksen aikana ja siirtymävaiheissa	9
4. ESIOPETUKSEN TOTEUTTAMISEN PERIAATTEET	11
4.1 Monipuoliset työtavat	11
4.2 Arviointi opetuksen ja oppimisen tukena	12
4.3.1 Ilmaisun monet muodot	14
4.3.2 Kielen rikas maailma	15
4.3.3 Minä ja meidän yhteisömme	16
4.3.4 Tutkin ja toimin ympäristössäni	17
4.3.5 Kasvan ja kehityn	18
5. LAPSEN KASVUN JA OPPIMISEN TUKI	18
5.1 Tuen järjestäminen	18
5.2 Yhteistyö huoltajan kanssa tuen aikana	19
5.3 Yleinen tuki	19
5.4 Tehostettu tuki	20
5.5 Erityinen tuki	21
5.6 Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot	23
6. OPPILASHUOLTO	23
6.1 Monialainen oppilashuollon yhteistyö	23
6.2 Yhteisöllinen oppilashuolto	24
6.3 Yksilökohtainen oppilashuolto	25
6.4 Oppilashuoltosuunnitelma	26
LÄHTEET	26

TOIVON LEIJONAMIELEN ROHKEUTTA, SITÄ HALUSIMME ANTAA SINULLE.

VAAHTERAMÄEN EEMELIN ELÄMÄNUSKOA, ETTÄ MITÄÄN EI
KANNATA MUREHTIA LIIKAA ETUKÄTEEN, ASIAT OTETAAN SELLAISENA
KUIN TULEVAT JA SITTEN TOIMITAAN JA TEHDÄÄN MITÄ VOIDAAN.

LIISA- IHMEMAAN KYKYÄ ELÄÄ LÄPI YLLÄTYKSIÄ JA IHMEITÄ,
KAIKKI VOI OLLA MAHDOLLISTA.

MUUMIMAMMAN TYYNTÄ LUOTETTAVUUTTA, TERVEEN JÄRJEN HARKINTAA.

NUUSKAMUIKKUSEN LUONNETTA LÄHTEÄ SYKSYN
TULLEN MAAILMAYMPÄRYSMATKALLE.

PIKKU MYYN VOIMAA OLLA ERI MIELTÄ.

TOM SAWYERIN REHELLISYYTTÄ JA SUORUUTTA, KYKYÄ
KOHDATA TODELLISUUS SELLAISENA KUIN SE ON.

NALLE PUHIN TAITOA OTTAA VASTAAN KAIKKI HYVÄ, KIITOKSET
JA ONNISTUMISEN ELÄMYKSET.

KARVISEN KYKYÄ LAISKOTTELUUN JA NAUTISKELUUN.

PEPPI PITKÄTOSSUN HULLUTTELEVAA HUOLETTOMUUTTA, USKALLUSTA
AJATELLA JOSKUS MYÖS NURINKURISESTI SEKÄ
PIKKU PRINSSIN TAITOA ODOTTAA KÄRSIVÄLLISESTI JA
SUVAITA ERILAISUUTTA.

1. ASKOLAN ESIOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet on perusopetuslain mukainen Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys, jonka mukaan paikallinen esiopetuksen opetussuunnitelma laaditaan ja esiopetus toteutetaan. Opetussuunnitelman perusteiden laatimista ohjaavat erityisesti perusopetuslaki (628/1998) 14§ 2 mom. (muutettu 477/2003) ja -asetus sekä esiopetuksen tavoitteita määrittävä valtioneuvoston asetus. Askolan kunnan esiopetussuunnitelma perustuu opetushallituksen laatimiin esiopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin 2014 (102/011/2014), esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutoksiin (OPH-1090-2022) ja kuntatason ohjeisiin sekä työyhteisöimme yhteiseen pedagogiseen pohdintaan ja arviointiin. Esiopetussuunnitelman ovat laatineet Askolan kunnan esiopetusryhmien opettajat, varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja varhaiskasvatusjohtaja. Esiopetussuunnitelma hyväksytään Askolan kunnan sivistyslautakunnassa. Esiopetussuunnitelmasta tiedotetaan vanhempainilloissa ja se on luettavissa kunnan nettisivuilla. Esiopetussuunnitelman toteutumista arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti.

2. ESIOPETUKSEN TEHTÄVÄ JA YLEISET TAVOITTEET

2.1 Esiopetuksen järjestäminen

Kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville lapsille oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuotena esiopetusta. Huoltajan on huolehdittava siitä, että lapsi osallistuu vuoden kestäväseen esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Esiopetusta tarjotaan neljä tuntia päivässä pääsääntöisesti peruskoulujen toiminta-aikoina vähintään 700 tuntia vuodessa. Askolassa esiopetuksen opetuskieli on suomi ja esiopetus järjestetään päiväkodeissa. Askolan esiopetusryhmät toimivat Kirkonkylässä Karpalon päiväkodissa, Monninkylässä Sateenkaaren päiväkodissa ja Tiiläessä Tammenterhon päiväkodissa. Esiopetukseen ilmoittautumisen yhteydessä voidaan hakea myös esiopetuksen lisäksi täydentävää varhaiskasvatusta. Esiopetuksessa käytettävät oppimateriaalit ja välineet sekä tarvittava oppilashuolto ovat maksuttomia. Lapsille tarjotaan jokaisena esiopetuspäivänä täysipainoinen, maksuton ateria ja ruokailutilanne on ohjattu.

2.2 Esiopetuksen tehtävä osana oppimisen polkua

Askolan esiopetuksen opetussuunnitelman tehtävänä on edistää laadukkaan ja yhtenäisen esiopetuksen yhdenvertaista toteutumista. Varhaiskasvatukseen, siihen kuuluvan esiopetuksen ja perusopetuksen tulee muodostaa lapsen kehityksen ja oppimisen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden. Laadukkaan kokonaisuuden lähtökohtana on, että esiopetuksen henkilöstö tuntee oppimisen polun eri vaiheet ja niiden tavoitteet. Siirtymävaiheet varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta kouluun suunnitellaan hyvin ja huoltajien kanssa tehdään yhteistyötä. Tavoitteena on, että lapsen oppimisen polku jatkuu joustavasti lapsen tarpeista lähtevänä.

Esiopetuksen tulee yhteistyössä huoltajien kanssa edistää mahdollisimman suotuisia kasvu-, kehitys- ja oppimisedellytyksiä. Esiopetuksessa huoltajilla on mahdollisuus olla mukana toiminnan suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa. Esiopetuksessa otetaan huomioon lasten erilaiset kielelliset, kulttuuriset ja katsomukselliset taustat ja jokaiselle lapselle luodaan mahdollisimman tasavertaiset lähtökohdat oppimiselle ja koulun aloittamiselle. Kasvun ja oppimisen tuen sekä oppilashuollon järjestämisessä tehdään tarvittaessa yhteistyötä monialaisesti.

Esiopetus on tavoitteellista toimintaa. Henkilöstö keskustelee kunkin lapsen yksilöllisistä tarpeista, toiveista ja oppimisen tavoitteista lapsen ja hänen huoltajansa kanssa. Esiopetuksen tavoitteena on leikin kautta oppiminen, lapsen minäkuvan vahvistaminen, oppimisvalmiuksien kehittyminen ja oppimisvaikeuksien ennaltaehkäiseminen.

Esiopetus suunnitellaan ja toteutetaan siten, että lapsilla on mahdollisuus innostua, kokea ja oppia uutta. Ryhmässä toimiessa lapsen sosiaaliset taidot kehittyvät. Lapsi opettelee vastuullisuutta, yhteiselämän pelisääntöjä ja hyviä tapoja. Esiopetuksessa tutustutaan omaan kulttuuriin ja lähiympäristöön esimerkiksi vuodenaikoihin liittyvien juhlien ja retkien avulla. Leikkien ja ryhmässä toimien lapsen tiedot, taidot ja kokemukset lisääntyvät.

2.3 Esiopetuksen arvoperusta

Esiopetus perustuu käsitykseen lapsuuden itseisarvoisesta merkityksestä. Me Askolassa näemme jokaisen lapsen ainutlaatuisena ja arvokkaana. Jokaisella lapsella on oikeus tulla

kuulluksi, nähyksi, huomioon otetuksi ja ymmärretyksi juuri sellaisena kuin on. Ymmärrämme erilaisuuden käsitteen ja pyrimme yhdessä luomaan jokaiselle lapselle hyvän päivän juuri tänään. Lapsilla on oikeus oppia sekä rakentaa käsitystä itsestään ja maailmasta omien lähtökohtiensa mukaisesti.

Lapsilla on oikeus oppia leikkien ja iloita oppimastaan. Pidämme lapsien omia käsityksiä ja mielipiteitä tärkeinä ja he pääsevät osallistumaan oppimisympäristön rakentamiseen, toiminnan suunnitteluun ja arviointiin. Rohkaisemme lapsia yhdessä tekemiseen ja yhteisöllisyyteen. Kohtelemme lapsia oikeudenmukaisesti ja annamme heille kannustavaa palautetta.

Esiopetuksessa noudatetaan kestäväen elämäntavan periaatteita. Esiopetuksen henkilöstön ja huoltajien yhteistyö auttaa turvaamaan lasten hyvinvointia. Esiopetus tukee lasten tasa-arvoisuutta ja mahdollisuutta kehittää kykyjään ja tehdä valintoja ilman sukupuolesta johtuvia ennako-odotuksia. Pyrimme avoimeen ja kunnioittavaan suhtautumiseen erilaisiin perheisiin sekä kotien erilaisiin katsomuksiin, uskontoihin, perinteisiin ja kasvatukseen näkemyksiin.

2.4 Oppimiskäsitys

Oppimisen lähtökohtana ovat kunkin lapsen aiemmat kokemukset ja hänen osaamisensa.

Lapset omaksuvat uusia tietoja ja taitoja vuorovaikutuksessa toisten lasten, henkilöstön, eri yhteisöjen ja lähiympäristön kanssa. Lapset oppivat esiopetuksessa leikkien, liikkuen, tutkien, erilaisia työtehtäviä tehden, itseään ilmaisten sekä taiteisiin perustuvassa toiminnassa. Myönteiset tunnekokemukset, ilo ja uutta luova toiminta, edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Tavoitteena on, että uusien tietojen ja taitojen oppiminen herättää lapsissa halun oppia lisää.

2.5 Laaja-alainen osaaminen esiopetuksessa

Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Esiopetuksessa laaja-alaisen osaamisen painopisteenä ovat kestäväen elämäntavan sosiaaliset ja kulttuuriset näkökulmat. Askolassa painotetaan toiminnallisuutta ja luonnossa oppimista.

Ajattelu ja oppiminen

Esiopetuksessa rohkaistaan ja autetaan lapsia kehittämään ajattelun ja oppimisen taitoja sekä vahvistetaan lasten luottamusta omaan osaamiseensa. Tuemme lasten muistin ja mielikuvituksen kehittymistä esimerkiksi lorujen, pelien, leikkien, musisoinnin ja draamatoiminnan avulla.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Esiopetuksessa tarjotaan lapsille mahdollisuuksia harjoitella vuorovaikutus- ja ilmaisutaitoja turvallisesti vertaisryhmän ja lähiyhteisön aikuisten kanssa. Esiopetuksessa juhlat, leikit ja yhteistyöhön perustuva toiminta luovat mahdollisuuksia harjoitella käyttäytymistä eri tilanteissa ja erilaisten ihmisten kanssa.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Esiopetuksessa vahvistetaan lasten hyvinvointiin liittyviä taitoja sekä ohjataan heitä tekemään kestävän elämäntavan mukaisia valintoja. Esiopetuksessa lapsia ohjataan edellytystensä mukaan huolehtimaan itsestään, toisista, omista tavaroista ja yhteisestä ympäristöstä.

Monilukutaito

Monilukutaito sisältää erilaisia lukutaitoja, kuten peruslukutaidon, numeerisen lukutaidon, kuvalukutaidon ja medialukutaidon. Esiopetuksessa lasten kuvalukutaidon, kirjoittamisen, lukemisen ja numeerisen lukutaidon sekä medialukutaidon kehittymistä tuetaan rikkaalla tekstiympäristöllä, lasten tuottamalla kulttuurilla ja lapsille soveltuvien kulttuuripalvelujen avulla.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Esiopetuksessa tuetaan tieto- ja viestintäteknologian avulla lasten vuorovaikutustaitoja, oppimisen taitoja sekä vähitellen kehittyvää kirjoitus- ja lukutaitoa. Lapsia ohjataan omaksumaan turvallisia ja ergonomisia käyttötaitoja.

Osallistuminen ja vaikuttaminen

Esiopetuksessa kehitetään lasten osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja. Askolan esiopetuksessa lapset ovat mukana vaikuttamassa, näin he oppivat samalla yhteisten sääntöjen ja sopimusten merkityksiä.

3. KASVUA JA OPPIMISTA TUKEVA TOIMINTAKULTTUURI

3.1 Toimintakulttuurin kehittäminen

Toimintakulttuuria kehitetään muun muassa kokeilemalla monipuolisia työtapoja, uusia ratkaisuja oppimisympäristöihin sekä kehittämällä ammatillista osaamista. Henkilöstön itsearviointi ja kehittäminen ovat osa esiopetuksen arkea. Askolan esiopetuksessa kehittämistyössä hyödynnetään sekä lasten että huoltajien kokemuksia ja mielipiteitä sekä tehdään yhteistyötä muun varhaiskasvatuksen, perusopetuksen sekä tuen ja oppilashuollon ammattilaisten kanssa.

Kaikille yhteinen esiopetus

Esiopetustoiminta on inklusiivista ja kulttuurista monimuotoisuutta tukevaa. Jokaiselle lapselle suunnitellaan sopivia oppimisen haasteita sekä turvataan tarvittava kasvun ja oppimisen tuki. Esiopetuksessa lapset saavat kokemuksia siitä, että heistä ollaan kiinnostuneita, heitä arvostetaan ja heidän mielipiteillään ja toiminnallaan on merkitystä.

Oppimisen ja oivalluksen ilo

Esiopetuksessa lapsia kannustetaan kokeilemaan, yrittämään ja erehtymään sekä havaitsemaan asioiden positiivisia puolia. Annamme sijaa lasten leikille, aloitteille ja kokeiluille. Onnistumisista ja oivalluksista iloitaan yhdessä.

Lapsi osallisena ja oman elämänsä toimijana

Esiopetuksessa lapset saavat ilmaista omia näkemyksiään ja mielipiteitään ja lasten ideoita ja aloitteita otetaan huomioon toiminnassa.

Hyvinvointi ja turvallinen arki

Esiopetuksen arjessa välittyy keskinäinen kunnioitus, huolenpito ja välittämisen asenne toisia ja ympäristöä kohtaan. Lapsia rohkaistaan ja ohjataan tunnistamaan, ilmaisemaan ja säätämään erilaisia tunteita. Lapsia ohjataan toimimaan toiset huomioon ottaen erilaisissa ristiriitatilanteissa. Esiopetuksessa ei sallita kiusaamista, väkivaltaa eikä häirintää. Esiopetuksessa kiinnitetään huomiota terveisiin elämäntapoihin. Esiopetuksessa pidetään huolta koko yhteisön fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta.

3.2 Oppimisympäristö

Oppimisympäristö on fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen ympäristön luoma kokonaisuus. Oppimisympäristöllä tarkoitetaan esiopetuksessa tiloja, paikkoja, välineitä, yhteisöjä ja käytäntöjä, jotka tukevat lasten kasvua, oppimista ja vuorovaikutusta. Muokkaamme yhdessä lasten kanssa oppimisympäristöä siten, että se toimii lasten leikin, oppimisen ja muun toiminnan mahdollistajana, aktivoijana, elämyksellisenä tilana, tutkimuskohteena sekä dokumentoinnin alustana. Mahdollistamme riittävän määrän erilaisia leikkiin ja opetteluun soveltuvia materiaaleja, havainto- ja työvälineitä sekä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Lasten näkemystä kunnioitetaan ja henkilöstöllä tulee olla taito nähdä esiopetuksen oppimisympäristö myös lapsen näkökulmasta. Rakennettu ympäristö, esiopetuspaikan lähiympäristö sekä arkkitehtuurisesti arvokas kulttuuriympäristö välittävät lapsille kulttuuriperintöä. Askolassa jokaisen esiopetusyksikön lähellä on myös lähiluontoa, jota tutkitaan yhdessä lasten kanssa eri vuoden aikoina. Lähimetsikkö on hyvä paikka luonnossa liikkumisen harjoitteluun ja luonnossa oppimiseen ja leikkimiseen. Yhteistyökumppaneiden mm. kirjasto, koulu, Askola Arena ja seurakunta, tarjoamat mahdollisuudet käytetään hyväksi osana monipuolista ja monimuotoista oppimista.

Oppimisympäristöjä kehitetään niin, että ne edistävät vuorovaikutusta. Psyykkisen esiopetusympäristön avoin ja luottamuksellinen tunneilmapiiri innostaa lasta leikkimään, liikkumaan, tutkimaan ja toimimaan itse. Esiopetuksen myönteinen ja kannustava ilmapiiri tukee lapsen kehitystä yhteisön jäseneksi. Esiopetusympäristö mahdollistaa koko ryhmätoiminnan lisäksi pienryhmätoiminnan sekä lapsen ja henkilöstön välisen vuorovaikutuksen opetustilanteissa.

3.3 Yhteistyö esiopetuksen aikana ja siirtymävaiheissa

Yhteistyö esiopetuksessa

Esiopetuksen, muun varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstön yhteistyöllä opetussuunnitelmien laatimisessa ja kehittämisessä edistetään varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen laatua. Henkilöstön keskinäinen yhteistyö esiopetuksessa on välttämätöntä opetuksen laadun ja esiopetusyhteisön hyvinvoinnin kannalta. Yhteistyö

esiopetusyhteisön aikuisten kesken toimii samalla esimerkkinä lapsille.

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö

Yhteistyö huoltajien kanssa on tärkeä osa esiopetusta. Yhteistyön toimivuus, luottamus ja avoimuus ovat lähtökohtia kasvatuskumppanuudelle ja osallisuudelle lapsen esiopetusvuoden aikana. Toimiva yhteistyö lisää esiopetuksen laatua sekä lasten ja huoltajien osallisuutta.

Esiopetusvuoden yhteistyö Askolassa alkaa ”nokannäyttöpäivänä” huhtikuussa, joka on tulevien eskareiden tutustumiskäynti. Samalla järjestetään huoltajille infotilaisuus. Nokannäyttöpäivästä tulee tietoa kunnan verkkosivuille. Esiopetusvuoden alkaessa järjestämme huoltajien illan, jossa kerromme tarkemmin esiopetusvuoden tavoitteista, sisällöistä, toiminnoista, teemoista ja pedagogisista suunnitelmista antaen huoltajille mahdollisuuden keskusteluun ja kysymyksiin.

Esiopetusvuoden alussa laaditaan yhdessä keskustellen huoltajien ja lapsen kanssa (kolmikantakeskustelu) lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma (LEOPS), joka sisältää kodin osion ja esiopetuksen osion. Kodin osioon huoltajat voivat kirjata lapsen vahvuudet ja toiveet esiopetusvuodelle, kiinnostuksen kohteet, yhteistyötahot ja muita huomioita. Esiopetuksen osio sisältää kuvauksen lapsen arkitaidoista, vuorovaikutus- ja työskentelytaidoista, karkea- ja hienomotoriikasta, kielellisistä ja matemaattisista valmiuksista sekä lapsen saamat tukimuodot. Keväällä suunnitelman toteutumista arvioidaan ja tarvittaessa täydennetään.

LEOPS asiakirja arkistoidaan esiopetuksessa. LEOPSissa olevat tiedot kootaan keväällä Wilman tiedonsiirtolomakkeelle, jonka avulla ne välittyvät huoltajan luvalla sähköisesti koululle tulevalle opettajalle.

Keskustelemme päivittäisissä kohtaamisissa huoltajien kanssa lapsen päivästä, kasvusta ja kehityksestä. Esiopetuksen ja kodin välillä viestit kulkevat sähköisinä Wilman ja Daisyn välityksellä. Lisäksi toimintaamme kuuluvat erilaiset juhlat ja muut tapahtumat, joihin perheet ovat tervetulleita osallistumaan.

Yhteistyö siirtymävaiheissa

Monialaisen yhteistyön tavoitteena on varmistaa esiopetuksen toteutus lasten tarpeita vastaavasti. Yhteistyön tavoite on, että esiopetus, muu varhaiskasvatus ja perusopetus

muodostavat johdonmukaisen, lapsen kasvua ja oppimista tukevan jatkumon. Opetuksen, oppimisen tuen sekä oppilashuollon järjestämisen kannalta keskeinen tieto siirtyy lapsen siirtyessä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen tai esiopetuksesta perusopetukseen. Esiopetuksen siirtymävaiheissa hyödynnetään huoltajien tietämystä ja aikaisempien ja tulevien opettajien asiantuntemusta lapsen kasvun ja oppimisen etenemisestä ja tukemisesta. Ennen esiopetusvuoden alkua Askolan kunnassa järjestetään varhaiskasvatus- ja esiopetushenkilöstön välillä tiedonsiirtokeskustelut, johon osallistuu myös neuvolan terveydenhoitaja. Esiopetusvuoden keväällä tiedonsiirtokeskustelut järjestetään esiopetushenkilöstön, perusopetuksen ja kouluterveydenhoitajan kanssa.

Askolassa laadimme esiopetuksen ja koulun yhteistyösuunnitelman lukuvuodeksi kerrallaan ja päivitämme sitä tarpeen mukaisesti. Yhteistyön muotoja koulun kanssa ovat esimerkiksi yhteiset tapahtumat. Eskarilaiset saavat oman kumminsä alakoulujen 5lk:n oppilaista ja kummius jatkuu vielä eskarilaisen siirryttyä ensimmäiselle luokalle. Kummien kanssa eskarilaiset voivat esimerkiksi käydä yhdessä luistelemassa, pelailemassa ja metsäretkillä.

4. ESIOPETUKSEN TOTEUTTAMISEN PERIAATTEET

4.1 Monipuoliset työtavat

Ohjattu ja lasten omaehtoinen leikki sekä havainnolliset, lasten aktiivisuutta ja luovuutta edistävät työtavat ovat olennainen osa esiopetuksen toimintaa. Tuemme oppimista ja kasvua sekä laaja-alaisen osaamisen kehitystä monipuolisilla työtavoilla ja ohjaamme lasta arvioimaan oman oppimisensa edistymistä. Ohjaamme lapsen oppimista, konkreettista kokeilemistä, tutkimista, aktiivista osallistumista sekä muuta tiedon hankintaa ja ongelmien ratkaisemista vuorovaikutuksessa henkilöstön ja vertaisryhmän kanssa. Lapsi harjoittelee pohtimaan syy-seuraussuhteita ja tekemään johtopäätöksiä.

Esiopetuksen työskentely perustuu leikinomaiseen, lapsen kehitystasosta lähtevään toimintaan. Leikki on lapsen tapa tutkia, hankkia tietoa, käsitellä tunteita ja hallita maailmaa. Lapsi ammentaa voimavaroja leikkeihinsä mm. saduista, loruista, musiikista, draamasta, kuvallisesta ilmaisusta ja arjen kokemuksista. Työtapojen valintaa ja käyttöä ohjaavat esiopetukselle asetetut tavoitteet sekä lasten tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet.

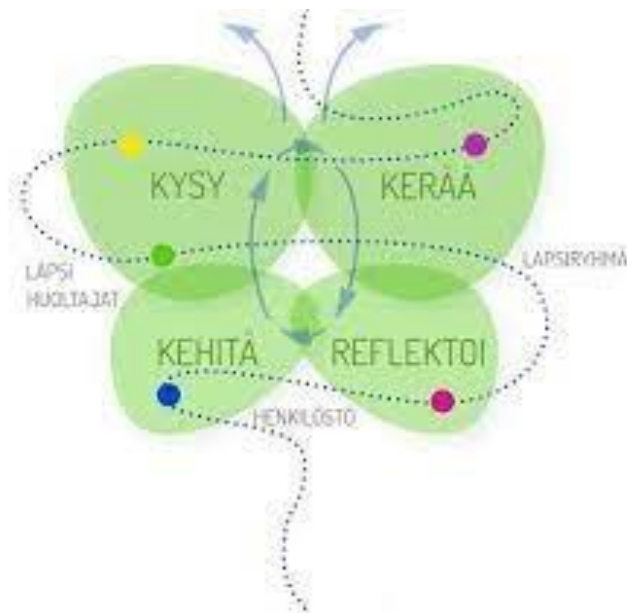
Työtapoja kehitetään esiopetusyhteisössä henkilöstön itsearviointiin sekä huoltajilta ja lapsilta saadun palautteen perusteella.

4.2 Arviointi opetuksen ja oppimisen tukena

Arvioinnilla on esiopetuksessa kaksi tehtävää: sen avulla suunnitellaan ja kehitetään opetusta sekä tuetaan kunkin lapsen hyvinvointia, kasvua ja oppimista. Arviointiin kuuluu havainnointi, dokumentointi, arviointipäätelmät ja palaute. Arvioinnin avulla määritetään, miten asetetut tavoitteet on saavutettu sekä tunnistetaan toiminnan vahvuuksia ja nostetaan esiin kehittämistarpeita. Askolan esiopetuksessa toteutetaan monipuolisesti pedagogisen dokumentoinnin prosessia (Kuva 1).

Toiminnan arviointi ja dokumentointi on olennainen osa esiopetuksen toteuttamista. Lasten työskentelyä, käyttäytymistä ja heidän oppimisensa edistymistä eri tiedon- ja taidonaloilla arvioidessa hyödynnämme kirjallisia dokumentteja, kuten LEOPS, pedagogiset asiakirjat ja esiopetusvuoden aikana tehtäviä kartoituksia sekä lapsista otettuja kuvia ja videoita.

Lasten tekemät työt, kuten piirustukset ja askartelut sekä heidän omat kokemukset ovat myös osa dokumentointia ja arviointia. LEOPSissa sekä lapsen että huoltajien ääni tulee kuuluville. Huoltajan havainnot lapsensa oppimisesta ja hyvinvoinnista ovat ensiarvoisen tärkeitä.

Kuva 1. Pedagoginen dokumentointi (OPH 2022)

Arvioinnin avulla Askolan esiopetuksessa:

- suunnitellaan ja kehitetään opetusta
- tuetaan lapsen hyvinvointia, kasvua ja oppimista.

Arviointiin kuuluu:

- havainnointi
- dokumentointi
- arviointipäätelmät
- palaute

Esiopetuksessa kehitetään lasten edellytyksiä itsearviointiin:

- rohkaisemalla kuvaamaan, mistä he esiopetuksessa pitävät
- kertomaan, missä he ovat omasta mielestään onnistuneet
- miettimään, mitä he haluaisivat opetella jatkossa
- ymmärtämään oman osallisuuden merkityksen.

Jokainen lapsi värittää esiopetusvuoden syksyllä ja keväällä itsearvioinnin, joka tuo osaltaan näkyväksi lapsen kasvua, oppimista ja kehitystä. Koottua dokumentaatiota käytetään niin, että kukin lapsi voi havaita omaa edistymistään. Havainnoinnin ja dokumentoinnin pohjalta suunnataan opetusta ja oppimisympäristöjä sekä lapsen mahdollisesti saamaa tukea.

Arvioinnin avulla Askolan esiopetuksessa:

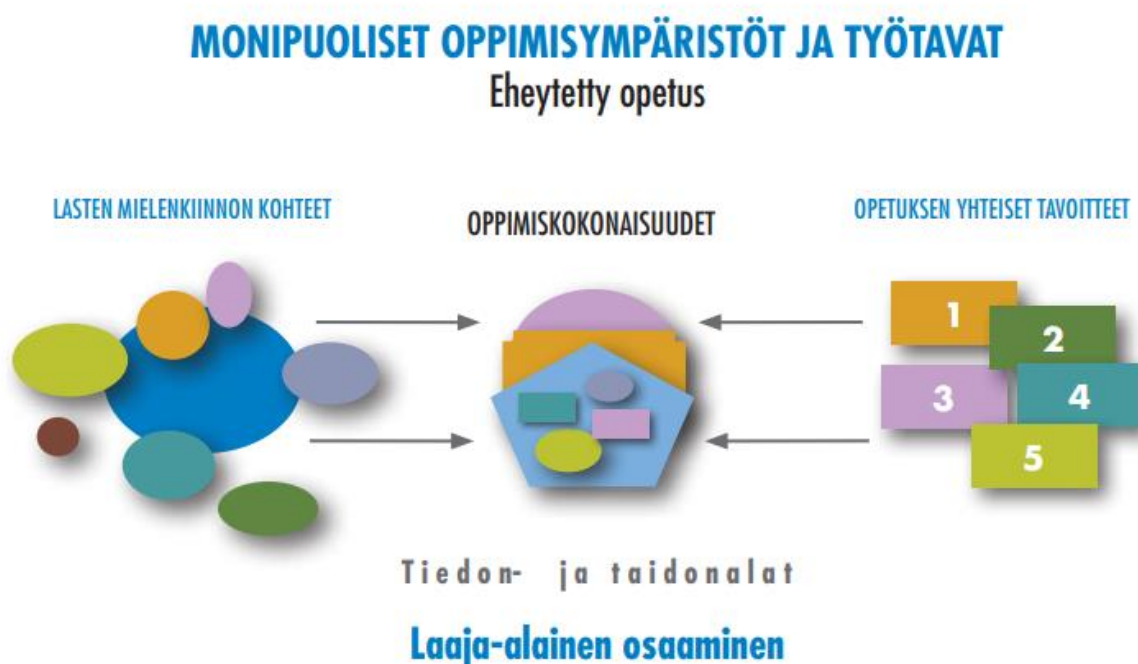
- määritetään, miten asetetut tavoitteet on saavutettu
- tunnistetaan toiminnan vahvuuksia
- nostetaan esiin kehittämistarpeita.

Oman työmme arvioimiseen olemme kehittäneet toiminnan arviointiympyrä -lomakkeen ja esiopetussuunnitelman arviointitaulukon. Esiopetuksen työvälineitä ammatillisuuden ja laadukkaan toiminnan kehittämisessä ja arvioimisessa ovat erilaiset työyhteisökoulutukset, suunnittelupäivät ja palaverit. Näillä kaikilla pyritään parantamaan toimintaa ja sen laatua. Keväällä osallistamme huoltajia ja lapsia työmme arviointiin asiakaspalautekyselyillä. Kyselyjen tulokset kootaan, analysoidaan ja käydään yksiköittäin ja tiimeittäin läpi. Tulokset ovat myös yksikköjen infotauluilla huoltajien nähtävillä. Lapsille annetaan lukuvuoden

päätteeksi esiopetuksen osallistumistodistus, johon ei kuitenkaan merkitä lapsen persoonaan, oppimisen etenemiseen tai lapsen toimintaan liittyviä kuvauksia.

4.3 Opetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet

Esiopetus on luonteeltaan eheytettyä opetusta, joka muodostuu eri laajuisista ja eri tavoin toteutetuista oppimiskokonaisuuksista. Oppimiskokonaisuuksien yhdistämisellä on toiminnassamme pedagoginen merkitys, jonka tavoitteena on tukea lasten kokonaisvaltaista kasvua ja hyvinvointia. Esiopetukselle asetetut yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet on ryhmitelty viideksi osakokonaisuudeksi. Kuhunkin kokonaisuuteen on koottu tavoitteita, joilla on toisiinsa liittyviä opetuksellisia ja kasvatuksellisia tehtäviä (Kuva 2).

Kuva 2. Oppimiskokonaisuuksien muodostaminen (OPH 2022)

4.3.1 Ilmaisun monet muodot

Esiopetuksen tehtävä on kehittää lasten ilmaisua musiikillisen, kuvataiteellisen, käsitöiden sekä suullisen ja kehollisen ilmaisun perustaitoja harjoittelemalla. Harjoittelu tukee lasten

keskittymiskyvyn ja itsesäätelytaitojen kehittymistä. Antamalla mahdollisuuksia taiteellisiin elämyksiin ja kokemuksiin lasta rohkaistaan hänelle ominaiseen luovaan ilmaisuun ja mielikuvituksen käyttöön.

Askolan esiopetuksessa:

- vahvistamme kiinnostusta ja suhdetta musiikkiin monipuolisen ja moniaistisen toiminnan kautta, tarjoamme lapsille kokemuksia laulun, tanssin, liikkeen, soittimien ja oman musiikin luomisen avulla
- harjoittemme käsitöiden tekemistä ja erilaisten työvälineiden käyttöä sekä eri tekniikoita
- tuemme kuvallisen ajattelun ja kuvailmaisun kehittymistä tekemällä, tulkitsemalla ja arvioimalla erilaisia kuvia
- rohkaisemme suulliseen ja keholliseen ilmaisuun monipuolisten harjoitusten ja leikin avulla.

4.3.2 Kielen rikas maailma

Esiopetuksessa tavoitteena on tukea lasten kielellisten taitojen kehitystä ja vuorovaikutustaitoja. Tavoitteena on myös vahvistaa lasten kiinnostusta puhuttua kieltä sekä lukemista ja kirjoittamista kohtaan. Esiopetuksessa lasten kielellisen ja kulttuurisen taustan monimuotoisuus tunnustetaan ja sitä kunnioitetaan. Esiopetusvuoden aikana lapset alkavat ymmärtää, että puheen voi muuttaa kirjoitetuksi kieleksi ja kirjoitetun kielen voi muuttaa puheeksi.

Askolan esiopetuksessa:

- tarjoamme mahdollisuuksia kuuntelemiseen, puhumiseen, keskustelemiseen, eläytymiseen sekä kuullun ymmärtämiseen ja muistamiseen erilaisissa tilanteissa
- pohdimme yhdessä sanojen merkityksiä ja leikimme sanaleikkejä
- innostamme tarinoiden tekemiseen esimerkiksi saduttamalla tai digitarinoita tekemällä
- lueimme monipuolista lastenkirjallisuutta ja keskustelemme niistä yhdessä
- järjestämme mahdollisuuksia leikilliseen kirjoittamiseen ja omien tekstien tuottamiseen tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen

- innostamme yhdessä ja omatoimisesti tunnistamaan ja tuottamaan eri tavoin kirjaimia, tavuja, sanoja ja tekstejä taitojensa ja mielenkiintonsa mukaisesti mielekkäissä asiayhteyksissä
- tuemme erilaisten leikkien ja harjoitusten avulla hienomotoristen taitojen kehittymistä sekä kykyä hahmottaa tilaa ja suuntia
- ohjaamme tarkoituksenmukaiseen kynäotteeseen ja näppäimistöjen käyttöön
- havainnoimme yhdessä eri kieliä, tarkastelemalla erityisesti lapsiryhmässä ja lähiympäristössä puhuttuja kieliä
- autamme havaitsemaan ympäröivän maailman kielellinen ja kulttuurinen rikkaus ja kiinnostavuus käyttämällä opetuksessa erikielisiä lauluja, leikkejä ja viittomia.

4.3.3 Minä ja meidän yhteisömme

Esiopetuksen tehtävä on vahvistaa lasten valmiuksia ymmärtää yhteiskunnan monimuotoisuutta ja toimia siinä. Aihetta lähestytään historiallisesta ja yhteiskunnallisesta sekä etiikan ja katsomusten näkökulmista. Esiopetuksessa eettinen kasvatus liitetään lasten arkeen ja käytännön tilanteisiin. Eettinen kasvatus lähtee itsetunnon kehittymisestä ja laajentuu ihmisten välisiin sosiaalisiin taitoihin.

Askolan esiopetuksessa:

- käsittelemme kiinnostavia historiallisia tapahtumia, henkilöitä, kulttuureja ja kulttuuriperintöä käyttäen lähteinä esimerkiksi lähiyhteisön jäseniä, esineistöä ja ympäristöä sekä hyödyntäen lasten huoltajien asiantuntemusta omasta kulttuuriperinnöstään
- hyödynnämme toiminnassa juhlaperinteitä, kertomuksia, perinneleikkejä ja vanhoja lauluja sekä mahdollisuuksien mukaan vierailuja ja lähiympäristön tapahtumia
- herätämme kiinnostusta yhteiskunnallisiin asioihin keskustelemalla heitä kiinnostavista lähiyhteisön ja yhteiskunnan ajankohtaisista asioista
- tutustumme mediaan ja kokeilemme median tuottamista leikinomaisesti sekä pohtimalla mediatarjonnan sisältöä ja todenmukaisuutta yhdessä lasten kanssa
- luomme ja kehitämme esiopetusryhmän sopimuksia, jotta lapset ymmärtäisivät, että yhteisön säännöt ovat ihmisten luomia sopimuksia, kuten YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista
- mahdollistamme aitoja osallistumis- ja vaikuttamiskokemuksia

- ohjaamme tunnistamaan tunteita, toimimaan ystävällisesti, eettisesti ja vastuullisesti sekä ratkaisemaan rakentavasti lasten keskinäisiä ristiriitatilanteita käyttäen opetusohjelmia ja materiaaleja
- käytämme roolileikkejä sekä satuja ja median kertomuksia
- huomioimme perheiden katsomuskasvatuksen.

4.3.4 Tutkin ja toimin ympäristössäni

Lasten kokemusmaailmaan ja heidän toimintaympäristöönsä on erityisen tärkeää liittää matemaattisten taitojen opettelu sekä teknologia- ja ympäristökasvatus. Toimintaympäristöön liittyvät havainnot, kokemukset ja tiedot, niiden jäsentäminen ja kuvaaminen auttavat lapsia kehittymään ajattelijoina ja oppijoina. Esiopetuksen tehtävänä on tukea lasten matemaattisen ajattelun kehittymistä ja kiinnostusta. Tavoitteena on tarjota oivaltamisen ja oppimisen ilo matemaattisen ajattelun eri vaiheissa oleville lapsille. Esiopetuksessa matematiikkaa integroidaan päivittäin eri esiopetuksen sisältöalueisiin.

Esiopetuksen ympäristökasvatus tarjoaa lapsille luontokokemuksia sekä mahdollisuuden tutkia ja tutustua kasveihin, eläimiin ja luonnon ilmiöihin. Havainnoimme ympäristöä eri aistein erilaisten havaintovälineiden avulla. Lasten ympäristöherkkyyden ja luontosuhteen kehittymistä tuetaan tarjoamalla lapsille kokemuksia luonnossa liikkumisesta ja luonnon tutkimisesta. Esiopetuksessa herätetään lapsissa myönteinen ja arvostava suhtautuminen luontoon ja ympäristöstä huolehtimiseen sekä kierrätykseen.

Askolan esiopetuksessa:

- tuemme kiinnostusta matematiikkaa kohtaan ja ohjamme heitä kiinnittämään huomiota arjen tilanteissa ilmeneviin matemaattisiin ilmiöihin
- rohkaisemme tekemään päätelmiä ja etsimään ongelmien ratkaisuja harjoitusten ja yhteisen pohdinnan ja leikin avulla
- tuemme ympäristöherkkyyden ja luontosuhteen kehittymistä tarjoamalla heille kokemuksia luonnossa liikkumisesta ja luonnon tutkimisesta
- teemme retkiä lähimetsään
- kannustamme suhtautumaan luontoon ja ympäristöön myönteisesti ja arvostavasti.

4.3.5 Kasvan ja kehityn

Itsestä huolehtiminen ja siihen liittyvät arjen taidot ovat osa esiopetuksen tavoitteena olevaa laaja-alaista osaamista. Esiopetuksessa edistetään lapsen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä sekä kasvua ja kehitystä. Esiopetuksen tehtävänä on luoda pohjaa terveyttä ja hyvinvointia arvostavalle ja liikunnalliselle elämäntavalle sekä kehittää lasten turvataitoja ja terveysosaamista. Tavoitteena on innostaa lapsia liikkumaan monipuolisesti ja kokemaan liikunnan iloa.

Askolan esiopetuksessa:

- edistämme liikkumisen ja leikin avulla lasten fyysistä ja motorista kuntoa, liikehallintaa ja motorisia perustaitoja
- vahvistamme hienomotorisia- ja kädentaitoja
- annamme mahdollisuuden ohjatun liikunnan lisäksi omaehtoiseen liikunnalliseen toimintaan ja leikkiin
- ohjamme lapsia ymmärtämään liikunnan merkityksen ihmisen hyvinvoinnille ja terveydelle
- autamme lapsia tiedostamaan vastuunsa omasta terveydestään ja turvallisuudestaan
- ohjaamme terveellisiin ruokatottumuksiin, hyviin ruokailutapoihin ja henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtimiseen ja säänmukaiseen pukeutumiseen.

5. LAPSEN KASVUN JA OPPIMISEN TUKEA

Esiopetuksessa kasvun ja oppimisen tuki sekä oppilashuolto muodostavat kokonaisuuden, jossa määritetään oppimisen ja koulunkäynnin tuki.

5.1 Tuen järjestäminen

Esiopetukseen osallistuvat lapset kuuluvat perusopetuslain mukaisen kasvun ja oppimisen tukijärjestelmään. Lapsella on oikeus saada riittävää tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.

Kasvun ja oppimisen tuen järjestämisen lähtökohdina ovat lapsen vahvuudet, havainnot arjen tilanteista, oppimis- ja kehitystarpeet sekä mahdolliset aikaisemmat tiedot tuen tarpeista.

Kasvun ja oppimisen tukeminen merkitsee yhteisöllisiä ja oppimisympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä lapsen yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Kasvun ja oppimisen tuen järjestelmä perustuu kolmeen tasoon: yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen.

5.2 Yhteistyö huoltajan kanssa tuen aikana

Askolan kunnan esiopetuksessa lapsen kasvun ja oppimisen tuki suunnitellaan aina yhteistyössä huoltajien ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa. Jokaiselle lapselle laaditaan oma henkilökohtainen lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma (LEOPS), johon kirjataan kasvun ja oppimisen eteneminen, tarvittavat järjestelyt sekä mahdolliset tuen tarpeet.

5.3 Yleinen tuki

Tehdään jotakin toisin – arjen käytännöt ovat joustavampia ja yksilöllisempiä lasten tarpeiden mukaan

Laadukas esiopetus on perusta lapsen kasvulle, oppimiselle ja hyvinvoinnille. Kun lapsella ilmenee tuen tarvetta kehitykseen, oppimiseen tai hyvinvointiin liittyen, tuki aloitetaan ensimmäiseltä eli yleisen tuen tasolta.

Askolassa yleinen tuki:

- kuuluu kaikille eskarilaisille
- huomioidaan turvallinen ja rauhallinen ilmapiiri
- tilanteiden ennakointi
- lasten kuuleminen ja osallistaminen
- miellyttävän ja toimivan oppimisympäristön rakentaminen
- erilaisten ryhmien muodostaminen
- lasten kannustaminen ja rohkaiseminen sekä välittömät positiiviset palautteet
- toiminnan eriyttäminen
- erilaisten apuvälineiden käyttö mm. kuulosuojaimet, kynätuki, aktiivityyny, muovinen liukeste, tiimalasi, time timer, sensoriset kuplapurkit
- liikunnallisia taukoja työtehtävien lomassa
- oppimispelit (lautapelit ja digitaaliset pelit)
- mahdollisten ryhmäavustajien tuki

- varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa tehtävä yhteistyö
- tuen tarpeen mukaiset pienryhmätoiminnot
- musiikin ja hieronnan käyttö
- syli ja hali aika
- tarvittaessa ammatillisten terapeuttien konsultointi

5.4 Tehostettu tuki

Tehdään enemmän toisin – arjen käytännöt ovat totuttua joustavampia ja yksilöllisempiä lasten tarpeiden mukaan

Askolassa tehostettu tuki:

- yleistä tukea vahvempaa
- perustuu aina *pedagogiseen arvioon*, jossa arvioidaan, tarvitseeko lapsi enemmän tukea kasvuun ja oppimiseen
- pedagogisen arvion laatii esiopetuksen opettaja, tarvittaessa varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa
- pedagoginen arvio sisältää lapsen kasvun ja oppimisen tilanteen kokonaisuutena, oppimisvalmiudet ja erityistarpeet, arvion tuen jatkon tarpeesta ja tukijärjestelyistä, henkilökohtaiset vahvuudet, työskentelytaidot ja sosiaaliset taidot
- tehostetun tuen aloittaminen ja järjestäminen käsitellään moniammatillisessa pedagogisessa työryhmässä
- tehostetun tuen päätöksen tekee varhaiskasvatuksen johtaja.

Tehostetussa tuessa tukitoimet ovat:

- suunnitellumpia, yksilöllisempiä ja moninaisempia
- yksilöllinen opetus, joustavat suunnitelmat ja hyvä yhteistyö huoltajien kanssa
- edellisten yleisten tukitoimien lisäksi mm. aikuisen tiiviimpi läsnäolo ja tuki tarvittaessa
- lapsen istumapaikan tarkempi valinta
- riittävän ajan varaaminen toiminnoista selviytymiseen
- kynätuki hienomotorisissa harjoitteissa
- nystyrätyynyn päällä istuminen
- keskittymistä tukevat lelut ja välineet

- ohjeiden toistaminen
- tehtävien eriyttäminen
- pienryhmätoimintoja
- kuvia tukemassa arjen toimintoja ja käytäntöjä
- varhaiskasvatuksen erityisopettaja

Oppimissuunnitelma

Tehostetun tuen oppimissuunnitelmaan kirjataan ne pedagogiset ratkaisut ja menetelmät, joilla lapsen kasvua ja oppimista voidaan tukea tehostetussa tuessa. Suunnitelmassa huomioidaan tavoitteet ja menetelmät niiden saavuttamiseksi. Suunnitelmaan kirjataan mm. pedagogiset ratkaisut, joustavat ryhmittelyt, yksilötyöskentelyt, kommunikointitavat, oppimisympäristöihin liittyvät ratkaisut sekä ohjaukseen suunnatut konkreettiset toimet. Suunnitelmaan dokumentoidaan huoltajien sekä mahdollisten muiden asiantuntijoiden välinen yhteistyö, eri toimijoiden vastuunjako ja tarvittavat palvelut ja apuvälineet. Suunnitelmaan kirjataan myös seuranta- ja arviointiajankohdat.

5.5 Erityinen tuki

Erityinen tuki koostuu joustavista ja yksilöllisistä käytännöistä niin kauan kuin on tarve. Erityisen tuen toteutumiseen liittyy tiivis ja riittävän pitkäkestoinen seuranta ja arvio tuen kohdentumisesta

Askolassa erityinen tuki:

- annetaan silloin, kun lapsella on vaikeuksia edistyä riittävästi esiopetuksen tavoitteiden mukaisesti muiden tukitoimien avulla
- lapselle laaditaan *pedagoginen selvitys*, jossa kuvataan lapsen kokonaistilanne oppimisvalmiuksien, kasvun ja oppimisen kannalta, aikaisemmat saadut tuet ja arviot niiden vaikutuksista sekä arvio erityisen tuen tarpeesta
- selvityksessä tulee myös näkyä miten ja millaisilla pedagogisilla, oppimisympäristöön liittyvillä, oppilashuollollisilla järjestelyillä lasta tulisi tukea
- selvitykseen liitteinä suosituksia voi olla myös lääketieteellisiä, sosiaalisia tai psykologisia lausuntoja
- pedagogisen selvityksen laatimiseen osallistuvat esiopetuksen opettajan, varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja moniammatillisen henkilöstön lisäksi

huoltajat ja lapsi, joita kuullaan ennen erityisen tuen päätöstä (Huoltajan kuuleminen -kaavake)

- erityisen tuen aloittamisesta, jatkamisesta tai lopettamisesta tehdään hallintolain mukainen päätös, jonka tekee sivistystoimenjohtaja
- päätöksen saaneelle lapselle tulee laatia henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS).

HOJKSiin kirjataan:

- lapsen hyvinvointiin ja kehitykseen liittyvät tavoitteet
- vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet
- oppimisvalmiudet ja erityistarpeet
- edistymisen seuranta ja arviointi
- lapselle suunnattu tuki ja tukimuodot
- erityistä tukea koskevan päätöksen mukaiset muut palvelut ja eri toimijoiden vastuualueet
- moniammatillinen yhteistyö
- esiopetuksen mahdolliset kuljetusjärjestelyt
- yhteistyö lapsen ja huoltajan kanssa
- huoltajien tarjoama tuki
- huoltajan kommentit
- itsearviointi

Erityisessä tuessa tukitoimet ovat:

- vahvempi erityisopettajan tuki
- tarvittaessa kokoaikainen erityisopetus
- oppimisympäristön ja lapsiryhmien erityisjärjestelyt
- mahdollisten kuulosuojaimien / terveyttä edistävien sekä muiden apuvälineiden käyttö
- selkeät kuvaohjeistukset
- tukiviittomat
- esteettömät kulkureitit
- mahdolliset henkilökohtaiset avustajat
- moninaiset opetusmenetelmät
- monet pienet osa-alueet räätälöidään lapsen kokonaisvaltaisen kehityksen tueksi

Pidennetty oppivelvollisuus

Esiopetus voi pidennetyssä oppivelvollisuudessa kestää joko yhden tai kaksi vuotta. Tavoitteena on vahvistaa lapsen valmiuksia niin, että hän selviytyisi perusopetuksessa mahdollisimman hyvin. Päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta tehdään pääsääntöisesti ennen esiopetuksen alkamista. Tällöin tehdään myös päätös erityisestä tuesta sekä laaditaan HOJKS. Jotta lapsi ohjautuisi riittävän varhain tuen piiriin vaatii se yhteistyötä yli hallintokuntien, jolloin esiopetuksen kesto ja perusopetuksen aloittaminen tulee suunnitella lapsen edistymisen, tuen tarpeen ja kokonaistilanteen perusteella.

5.6 Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot

Askolan esiopetuksessa annetaan tarvittaessa osa-aikaista erityisopetusta muun esiopetuksen ohessa joustavin järjestelyin. Toteuttamistavat ja tarpeet suunnitellaan sekä arvioidaan opettajien yhteistyönä yhdessä lapsen ja huoltajien kanssa. Lapselle järjestetään tarvittaessa tulkitsemis- ja avustajapalveluja sekä erityisiä apuvälineitä, joista päättää opetuksen järjestäjä. Palveluiden ja apuvälineiden tarve arvioidaan pedagogisessa arviossa tai pedagogisessa selvityksessä, niiden käyttö kuvataan oppimissuunnitelmassa tai HOJKSissa ja niistä tehdään hallintopäätös.

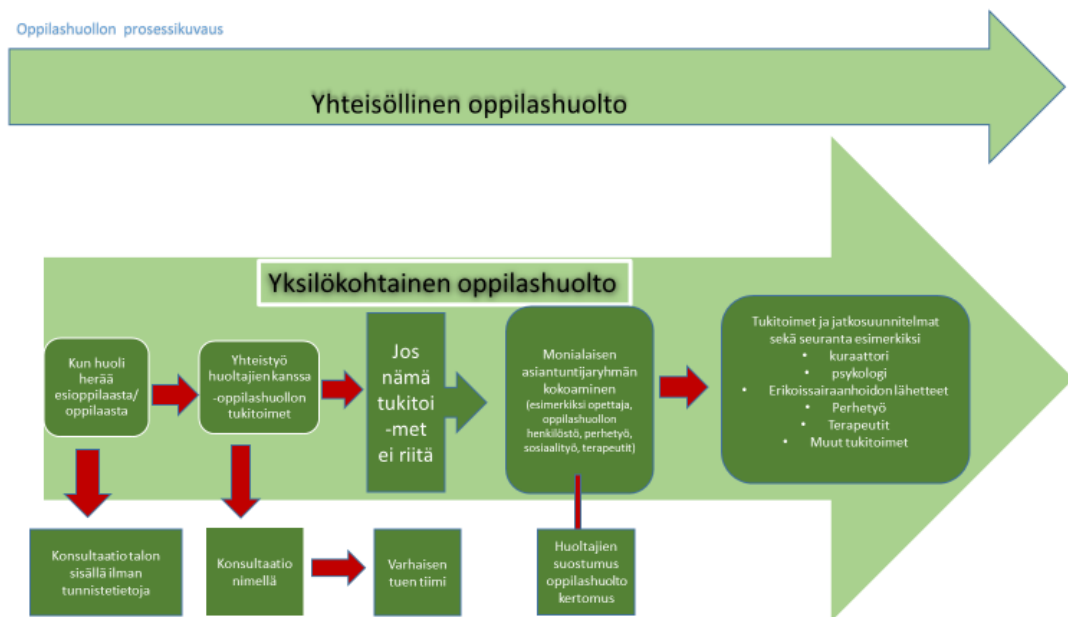
6. OPPILASHUOLTO

Esiopetuksen oppilashuollolla tarkoitetaan lapsen hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa esiopetuksessa. Oppilashuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko esiopetusyhteisöä tukevana monialaisena yhteisöllisenä oppilashuoltona. Lisäksi lapsella on oikeus yksilölliseen oppilashuoltoon. Oppilashuoltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen lapseen ja huoltajiin sekä heidän osallisuutensa tukeminen.

6.1 Monialainen oppilashuollon yhteistyö

Oppilashuolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä perusopetuksen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Esiopetusyhteisön tai lasten hyvinvoinnissa havaittuihin huolenaiheisiin etsitään ratkaisuja

yhdessä huoltajan kanssa. Askolassa esiopetuksen oppilashuollon yhteistyötahoja ovat muun muassa neuvolan terveydenhoitaja, lääkäri, psykologi, kuraattori, lastensuojelu, perhetyö, puheterapia, fysioterapia, lastenneurologinen ja -psykiatrinen erikoissairaanhoido ja perheneuvola. Esiopetuksen oppilashuoltoon kuuluu yhteisöllinen ja yksilökohtainen oppilashuolto.

Kuva 3. Oppilashuollon prosessikuvaus (Askolan kunta 2018)

6.2 Yhteisöllinen oppilashuolto

Askolan esiopetuksessa on yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä, jonka muodostavat esiopetuksen opettajat, varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja moniammatilliset yhteistyökumppanit. Yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän toiminnan tehtävä on esiopetusyhteisön hyvinvoinnin suunnittelu, toteuttaminen, seuranta, kehittäminen ja arviointi. Esiopetuksen oppilashuoltoryhmässä tarkastellaan muun muassa turvalliseen, terveelliseen ja esteettömään oppimisympäristöön, arjen huolenpitoon, tukeen ja hoitoon liittyviä asioita.

Lasten ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen on yhteisöllisessä oppilashuollossa tärkeää ja hyvinvointia vahvistavaa. Yhteisöllinen oppilashuolto luo esiopetuksessa edellytyksiä yhteenkuuluvuudelle, huolenpidolle ja avoimelle vuorovaikutukselle. Lapsella on oikeus turvallisiin oppimisympäristöihin, joihin kuuluvat fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen

turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on lasten ja esiopetuksen henkilöstön turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa. Rauhallinen ilmapiiri edistää työrauhaa.

Opetuksen järjestäjä laatii suunnitelman lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä osana yksikkökohtaista oppilashuoltosuunnitelmaa. Rakennuksesta, tiloista ja välineistä huolehtiminen ylläpitää ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta. Turvallisuuden edistämiseen kuuluvat myös esiopetuksen kuljetuksia, tapaturmien ehkäisyä ja tietoturvallisuutta koskevat toimintatavat. Yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä kutsutaan koolle tarvittaessa.

6.3 Yksilökohtainen oppilashuolto

Yksilökohtaisella oppilashuollolla tarkoitetaan:

- lapselle annettavia terveydenhoitopalveluja, jotka järjestetään ikäryhmälle suunnattuina neuvolapalveluina
- oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja
- yksittäistä lasta koskevaa monialaista oppilashuoltoa.

Yksilökohtaisen oppilashuollon tavoitteena on seurata ja edistää lapsen hyvinvointia ja oppimista sekä kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja terveyttä. Askolassa yksilökohtainen oppilashuolto toimii moniammatillisen pedagogisen työryhmän nimikkeellä, joka kootaan tapauskohtaisesti yksittäisen lapsen tuen ja oppilashuollon tarpeen selvittämiseksi. Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu huoltajan suostumukseen. Huoltajan osallisuutta ja mielipiteiden kuulluksi tulemistä edistetään lapsen yksilökohtaista oppilashuoltoa toteutettaessa. Lapsen osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä. Vuorovaikutus on avointa, kunnioittavaa ja luottamuksellista. Askolassa yksittäistä lasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan pedagogisen työryhmän muistio, joka vastaa oppilashuoltokertomusta. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja vastuuhenkilönä kirjaa välttämättömät tiedot pedagogisen työryhmän muistioon.

Yksilökohtainen oppilashuolto alkaa huolen herätessä lapsesta. Huoli otetaan puheeksi lapsen huoltajien kanssa. Tarvittaessa huoltajien luvalla asian käsittely voidaan viedä Askolan kunnan varhaisen tuen tiimiin. Askolan neuvolassa kokoontuu tarvittaessa viikoittain monialainen varhaisen tuen työryhmä, jonka jäseniä ovat perheohjaajat, psykologi, psykiatrinen

sairaanhoidaja ja lääkäri. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja, esiopetuksen opettajat ja lapsen huoltajat voivat myös tarpeen vaatiessa osallistua VaTu- tiimiin.

6.4 Oppilashuoltosuunnitelma

Askolassa oppilashuoltosuunnitelma sisältää kunnan lasten – ja nuorten hyvinvointisuunnitelman, paikallisen esiopetussuunnitelman sisältyvän kuvauksen oppilashuollosta ja yksikkökohtaisen oppilashuoltosuunnitelman. Askolan esiopetukseen on laadittu yksikkökohtaiset turvallisuusohjeet ja turvallisuussuunnitelma, joka sisältää seuraavat osiot: pelastussuunnitelma, pihavalvontasuunnitelma, palo- ja pelastusharjoitukset ja ensiapukoulutukset.

LÄHTEET

Askolan kunta 2018

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014:

http://www.oph.fi/download/163781_esiopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutos (OPH-1090-2022)

Opetushallitus 2022